

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v České Lípě ze dne 17. července 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem smilstva proti přirozenosti ve smyslu §u 129 b) tr. zák. a odsouzen bezpodmínečně do žaláře na tři měsíce, doplněného jedním postem měsíčně a vyslovena ztráta práva volebního, a zamítl odvolání obžalovaného co do odepření podmíněného odkladu výkonu trestu; naproti tomu vyhověl jeho odvolání co do výroku o ztrátě práva volebního a výrok ten zrušil. Ve smyslu druhé věty §u 295 tr. ř. zrušil zároveň i výrok, jímž vyslovena byla ztráta práva volebního ohledně spoluobžalovaného Rudolfa W-a. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Právem odepřel soud stěžovateli dobrodiní podmíněného odkladu výkonu trestu, ježto — nehledíc ani k tomu, že stěžovatel činy jemu za vinu dané tvrdošíjně zapírá a lítosti nad nimi neprojevil — způsob provinění, totiž hrubé zneužívání osob jemu podřízených a poměrně mladých po tak dlouhou dobu a způsobem tak hanebným svědčí o povaze tak kleslé a nespolehlivé, že se nelze nadíti polepšení stěžovatele bez výkonu trestu. Odvolání obžalovaného bylo tedy v tomto směru jako neodůvodněné zamítnouti, aniž bylo třeba zabývatí se dalšími vývody odvolání v příčině úpravy tohoto deliktu v osnově nového trestního zákona, ježto doposud rozhodujícími jsou jedině předpisy platného zákona.

Pokud se týče výroku o ztrátě práva volebního, dlužno připustiti, že trestné jednání se přiči primitivním zásadám morálky; avšak pro ztrátu práva volebního není rozhodující povaha činu, nýbrž pohnutky, jež přiměly obžalovaného k tomuto činu, a tu nevysvítá ze spisu, že pohnutka k němu byla nízká a nečestná, nýbrž nutno příčinu jednání hledati jedině v osudném nepřirozeném založení stěžovatelově. Pro nedostatek zákonného předpokladu pro oduznutí práva volebního bylo v tomto směru odvolání obžalovaného vyhověti. Ve smyslu §u 295 druhé věty tr. ř. bylo pak zrušiti i výrok o ztrátě práva volebního ohledně obžalovaného Rudolfa W-a, ježto ani u tohoto obžalovaného se neobjevila pohnutka nízká a nečestná, a týž naopak podle celého stavu spisu pouze následkem jisté, jeho méněcenností vyvolané netečnosti trpěl necudností svého zaměstnavatele. U obžalovaného K-a neshledal zrušovací soud příčiny k obdobnému opatření, protože týž sám připouští, že se dal k smilstvu zaměstnavatelem pohnouti slibem různých hmotných výhod, tedy z důvodů zjištěných.

Čís. 2498.

Ke skutkové podstatě zločinu §u 212 tr. zák. se vyžaduje, by pachatel si byl vědom, že má býti spáchán zločin a že úmyslně opomene jej překaziti.

Návodcem (§ 5 tr. zák.) jest ten, kdo v podniku zločinném jednal s úmyslem návodcovským. Návodce nechce jen vyvolati zločinné rozhodnutí navedeného, nýbrž i výsledek. Pouhý souhlas nedoprovázený návodcovským úmyslem, byť i účinkoval na vůli pachatelovu tak, že ho v jeho rozhodnutí ke zlému skutku utvrdil, nelze stotožňovati s návodem; takové spolupůsobení spadá pod druhý případ spoluviny §u 5 tr. zák., kryje se s pomocí, a sice jde tu o t. zv. intelektuální pomoc na rozdíl od fysického pomáhání, která se liší od návodu tím, že se nevyvolává v druhém zločinný úmysl, nýbrž pouze zločinné rozhodnutí utvrzuje.

Jen skutečného »návodce« k vraždě lze stotožňovati se »zjednatel« vraždy a použití naň předpisů §Šů 136—138 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. října 1926, Zm I 381/26.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Liberci ze dne 19. května 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §Šů 5, 8 a 134 tr. zák. Zároveň se usnesl nejvyšší jako zrušovací soud v zasedání neveřejném, že se podle §u 362 tr. ř. nařizuje mimořádná obnova trestního řízení ve prospěch obžalovaného, že se výrok porotců a na něm se zakládající výrok porotního soudu ohledně obžalovaného zrušuje a věc se odkazuje porotnímu soudu v Liberci, by ji v nejbližším porotním zasedání v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečnost podle čís. 5 §u 344 tr. ř. shledává zmateční stížnost obžalovaného v tom, že zamítnut byl návrh státního zástupce, k němuž se obhájce obžalovaného připojil, by pro případ záporné odpovědi na II. hlavní otázku, znějící na spoluvinu obžalovaného na nedokonané vraždě (§Šy 5, 8, 134 tr. zák.), dána byla porotcům eventuální otázka ve smyslu §u 212 tr. zák. Stížnost uplatňuje tím v podstatě důvod zmatečnosti podle čís. 6 §u 344 tr. ř., kde nesejde na tom, zda obhájce učinil formální návrh či nikoliv, a proto jsou vývody zmateční stížnosti dovozující, že v připojení se k návrhu státního zastupitelství dlužno spatřovati návrh, bezpředmětnými. Co se týče věcného vyřízení výtky podle čís. 6 §u 344 tr. ř., hájil se obžalovaný při hlavním přelíčení v ten způsob, že je nevinný a neví, zda mu spoluobžalovaná jeho manželka řekla, že chce dítě utopiti a že správnou je nynější jeho obhajoba a nikoli dřívější před vyšetřujícím soudcem. Tímto popřel obžalovaný nejen jakoukoli účast na zločinu, jeho manželce k vině kladeném, nýbrž vůbec vědomost o tom, že manželka zamýšlela spáchat zločin. Za tohoto stavu věci scházel ve zodpovídání se obžalovaného při hlavním přelíčení jakýkoli podklad pro eventuální otázku ve smyslu §u 212 tr. zák., k jehož skutkové podstatě se mezi jiným vyžaduje, by vinník si byl vědom, že má býti spáchán zločin a že úmyslně opomene ho překaziti. K otázce té nezavazovala soud (§ 320 tr. ř.) ani obhajoba obžalovaného, když

byl vyslechnut podle §u 220 tr.ř. po vejíí obžaloby v právní moc. Tam udal, že jeho manželka, odepřevši odnésti dítě do L. do t. zv. Jugendamtu, řekla v rozčilení, že půjde a dítě utopí a že on v rozrušení pravil: »Von mir aus mach nur, was Du willst«, že ona potom s dítětem odešla a on že měl dojem, že hodlá dítě utopiti; před tím, že spolu nikdy nemluvili o tom, že chtějí dítě utratiti. Leč toto zodpovídání se neposkytuje dostatečného podkladu pro předpoklad, že obžalovaný věděl (tvrdí pouze, že měl dojem), že jeho manželka pojalá vážný úmysl, dítě usmrtiti, a že přes vědomí to ze zlomyslnosti (zlého úmyslu) nepodnikl ničeho, by zamýšlený zločin překazil. Obhajoba obžalovaného před vyšetřujícím soudcem nepřicházela pro eventuelní otázku podle §u 212 tr. zák. vůbec v úvahu, poněvadž v souhlase s údaji jeho manželky vyznívala v ten smysl, že se spolu domluvili, že dítě usmrtí. Důvod zmatečnosti čís. 6 §u 344 tr. ř. není proto opodstatněn. Zmateční stížnost obžalovaného bylo proto zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Při poradě o zmateční stížnosti obžalovaného vznikly však nejvyššímu jako zrušovacímu soudu závažné pochybnosti o správnosti skutečností položených za základ rozsudku. Kladnou odpovědí na II. hlavní otázku, týkající se obžalovaného Štěpána S-a, zjistili porotci, že obžalovaný zlý skutek v I. hlavní otázce uvedený, radou nastropil a k němu úmyslně příčinu dal, že tedy tento obžalovaný byl návodcem ku zločinu nedokonané vraždy (§§y 5, 8 a 134 tr. zák.). Porotci dospěli k tomuto výroku na základě průvodů vyšlých na jevo za hlavního přeličení a skutečnosti směřodonné pro jejich výrok jsou obsaženy v zodpovídání se obou obžalovaných, jelikož jiných přímých důkazů činu nebylo. Obsah těchto výpovědí jest tento: Obžalovaná Jana S-ová udala, že sama si přinesla dítě od P-ové, poradila se s mužem (obžalovaným) a že se rozhodli, že dítě utopí. Obžalovaný prý na to odvětil, že není s to, by čin spáchal, a proto provedla čin sama, že se zabývala myšlenkou, zbaviti se dítěte (»der Gedanke, dass der Tod des Kindes . . . eine Erlösung für das Kind bedeute, hat in mir immer tiefer Wurzel geschlagen«). Při hlavním přeličení udala obžalovaná, že ona první o utopení dítěte s obžalovaným mluvila, že muž jí nařídil, by zanesla dítě do L. do úřadu pro péči o mládež (Jugendamt), ona že na to odvětila, že je lidé zase přinesou a zase s ním budou míti starost, že spolu mluvili o různých věcech a že ona posléze řekla, že hodí dítě do vody; že prohlásila, že by bylo nejlépe, by dítě utopili, načež muž prý odvětil, že musí jíti ona, on že čin spáchatí nemůže, že se pro něho nehodí, by nesl dítě. Obžalovaný Štěpán S. vypověděl při prvním výslechu všeobecně a neurčitě, že se domluvil se ženou, že dítě usmrtí, že obžalovaná jednala ve srozumění s ním, neuvedl však bližších okolností této domluvy nebo srozumění. Teprve při výslechu dne 27. dubna 1926 doplnil svou výpověď vyličením bližších okolností, udáváje, že dne 19. března 1926 došlo mezi nimi (manželi) pro dítě k velkému rozčilení, že obžalovaný posílal manželku s dítětem do úřadovny pro péči o mládež, že sám se nabízel, že za ni práci zastane, ona však nechtěla ho uposlechnouti a odešla v rozčilení se slovy, že dítě utopí, načež jí obžalovaný v rozrušení

odvětil, »ať si dělá co chce« (von mir aus, mach nur was Du willst), že před tím nikdy spolu o utracení dítěte nemluvili, a že obžalovaný, když jeho žena osudného dne odcházela, měl ten dojem, že hodlá dítě utopit, že však ničeho nepodnikl. Při hlavním přelíčení změnil však svou výpověď, popíraje jakoukoliv účast na zločinu spoluobžalované své manželky. V souvislosti s těmito výpověďmi přicházela by v úvahu i ta okolnost, že obhájce obžalovaného, opíraje se o výsledky těchto průvodů, navrhl zkoumání duševního stavu obžalovaného, zejména ve směru jeho malé odolnosti proti vlivu manželčinu, kterýžto důkaz byl také připuštěn. Veškeré tyto skutečnosti nepoukazují na to, že obžalovaný naváděl Janu S-ovou k vraždě.

Návodcem ve smyslu §u 5 tr. zák. jest, kdo zločin jinou osobou spáchaný nastrojil a k ní úmyslně dal příčinu. Návodcem jest tedy ten, kdo v zločinném podniku jednal s úmyslem návodcovským (Prušák: Rakouské právo trestní str. 130). Návodce nechce jen vyvolati zločinné rozhodnutí navedeného, nýbrž i výsledek. (Finger: Strafrecht z roku 1912 str. 530.) Činnost návodcova může býti rozmanitá. Prostředky návodu uvádí zákon v §u 5 příkladmo (rozkaz, rada, poučení, pochvala) a náleží k nim zajisté i sliby, prosby a hrozby, pokud jsou s to, by v navedeném vzbudily zločinné rozhodnutí nebo váhajícího přiměly k činu. Ony výsledky průvodního řízení, tvořící skutkový podklad pro výrok porotců, nepoukazují na žádný z oněch způsobů, jimiž se návod projevuje. Skutečnosti v oněch výpovědích obsažené poukazovaly by jen k tomu, že obžalovaný byl s činem Jany S-ové srozuměn, že s ní ve zločinné podnikání sám souhlasil a ji svým souhlasem v jejím zločinném rozhodnutí utvrdil. Pouhý souhlas nedoprovázený návodcovským úmyslem, byť i účinkoval na vůli obžalované tak, že ji v jejím rozhodnutí ke zlému skutku utvrdil, nelze však stotožňovati s návodem (zjednááním), nýbrž takové spolupůsobení spadá pod druhý případ spoluviny §u 5 tr. zák., kryje se s pomocí a sice jde tu o tak zvanou intelektuální pomoc na rozdíl od fysického pomáhání, která se liší od návodu tím, že se nevyvolává v druhém zločinný úmysl, nýbrž pouze zločinné rozhodnutí utvrzuje. (Srov. Finger: Strafrecht z roku 1912 str. 541 a rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského číslo 2706). Obžalovaný byl by podle toho jen pomocníkem, to jest tím, kdo chce toliko k tomu pomáhati, by cizí rozhodnutí se uskutečnilo, nikoliv však návodcem (zjednatel). Rozlišování to má zejména při zločinu vraždy význam dalekosáhlý. Neboť jen skutečného »návodce« lze stotožňovati se »zjednatel« vraždy (rozh. sb. n. s. č. 517, v. sb. 1189) a použití naň daleko přísnějších předpisů trestních, jež stanoví §§y 136—138 tr. zák. v příčině zjednatel vraždy dokonané i nedokonané. Jelikož podle toho, co uvedeno, zakládá se výrok porotců, jímž byl obžalovaný uznán vinným n á v o d e m ke zločinu nedokonané vraždy na nesprávných předpokladech, použil nejvyšší soud práva jemu §em 362 tr. ř. propůjčeného, zrušil, slyšev generální prokuraturu, výrok porotců a na něm spočívající odsuzující rozsudek a ohledně Štěpána S-a odkázal věc k opětovnému projednání a rozhodnutí před porotní soud v Liberci.